

**КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ**

СИСТЕМА УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ

**Система забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти
сертифікована на відповідність ДСТУ ISO 9001:2015 / ISO 9001:2015**

Кафедра банківської справи

ЗАТВЕРДЖЕНО

вченою радою
(пост. п. 6 від «27» 02 2020 р.)
Ректор

А. А. Мазаракі

**ІНФОРМАЦІЙНІ СИСТЕМИ ТА ТЕХНОЛОГІЇ У
ФІНАНСОВО-КРЕДИТНИХ УСТАНОВАХ
INFORMATION SYSTEMS AND TECHNOLOGIES IN
FINANCIAL AND CREDIT INSTITUTIONS**

**РОБОЧА ПРОГРАМА
COURSE OUTLINE**

освітній ступінь	доктор філософії / doctor of philosophy
галузь знань	07 Управління та адміністрування / Management and administration
спеціальність	072 Фінанси, банківська справа та страхування / Finance, Banking and Insurance

Київ 2020

**Розповсюдження і тиражування без офіційного дозволу КНТЕУ
заборонено**

Автори: Л.А. Гербич, канд.. екон. наук, доцент
Л.О. Нетребчук, ст. викладач

Робочу програму обговорено та схвалено на засіданні кафедри банківської справи, протокол № 11 від 04.02.2020 р.

Рецензенти: Н.П.Шульга, докт. екон. наук, професор

**ІНФОРМАЦІЙНІ СИСТЕМИ ТА ТЕХНОЛОГІЇ У
ФІНАНСОВО-КРЕДИТНИХ УСТАНОВАХ**
INFORMATION SYSTEMS AND TECHNOLOGIES IN
FINANCIAL AND CREDIT INSTITUTIONS

**РОБОЧА ПРОГРАМА
COURSE OUTLINE**

освітній ступінь	доктор філософії / doctor of philosophy
галузь знань	07 Управління та адміністрування / Management and administration
спеціальність	072 Фінанси, банківська справа та страхування /Finance, Banking and Insurance

1. СТРУКТУРА ДИСЦИПЛІНИ ТА РОЗПОДІЛ ГОДИН ЗА ТЕМАМИ (ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН)

Назва теми	Кількість годин				Форма контролю
	Всього	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота здобувачів	
Тема 1. Інформаційні системи та їх роль в управлінні фінансово-кредитними установами	10	2	1	7	ІЗ, УО, Т
Тема 2. Корпоративні мережі фінансово-кредитних установ.	10	2	1	7	Т, ІЗ, УО
Тема 3. Інформаційні системи та технології у банківській сфері	12	2	2	8	Т, ІЗ
Тема 4. Інформаційні системи та технології небанківських фінансово-кредитних установ	12	2	2	8	Т, ІЗ
Тема 5. Особливості електронного бізнесу фінансово-кредитних установ	12	2	2	8	Т, ІЗ
Тема 6. Інформаційні системи взаємодії фінансово-кредитних установ з регуляторними та контролюючими органами	12	2	2	8	Т, ІЗ
Тема 7. Міжнародні телекомунікаційні системи та їх використання у діяльності фінансово-кредитних установ	11	2	1	8	Т, ІЗ
Тема 8. Безпека інформаційних технологій та систем фінансово-кредитних установ	11	2	1	8	Т, ІЗ
Разом за семестр	90/3	16	12	62	
Підсумковий контроль- залік					

Умовні позначення: УО - усне опитування;
Т- тестування;
ІЗ – індивідуальне завдання;

**4. ТЕМАТИКА ТА ЗМІСТ ЛЕКЦІЙНИХ, ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ, САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ
ЗДОБУВАЧІВ НАУКОВОГО СТУПЕНЯ «ДОКТОР ФІЛОСОФІЙ»**

Результати навчання	Навчальна діяльність	Робочий час здобувача, год.
<p><i>Знати:</i> напрями і особливості використання інформаційних технологій та систем у фінансово-кредитних установах; особливості формування інформаційних потоків у фінансово-кредитній сфері</p> <p><i>Вміти:</i> вибирати програмний продукт для окремих потреб фінансово-кредитної установи; оцінювати доцільність</p>	<p align="center">ТЕМА 1. ІНФОРМАЦІЙНІ СИСТЕМИ ТА ЇХ РОЛЬ В УПРАВЛІННІ ФІНАНСОВО-КРЕДИТНИМИ УСТАНОВАМИ <i>План лекції 1 (лекція-дискусія)</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Інформація як основа існування інформаційних систем. 2. Інформаційні системи фінансово-кредитних установ: сутність, завдання, компоненти, функції, принципи створення та функціонування, вимоги, напрями використання. 3. Побудова системи управління фінансово-кредитною установою на базі інформаційної системи. 4. Основні інформаційні технології, що використовуються в діяльності фінансово-кредитних установ. 5. Цифрова аджепта України та її застосування у фінансово-кредитній сфері. <p>📖 Список рекомендованих джерел Нормативно-правові акти: 1-6 Основний: 35,36 Додатковий: 37,38,39,41,45</p>	2

<p>придбання програмного продукту; здійснити маршрутизацію інформації; сформувати базу даних для аналізу та контролю інформації за окремими напрямками роботи фінансово-кредитної установи; визначати критерії дослідження інформаційних систем та технологій</p>	<p style="text-align: center;">Самостійна робота здобувачів</p> <p style="text-align: right;">7</p> <p><i>Теоретичні питання:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Наукові підходи до розуміння понять «інформаційна система» та «інформаційна технологія». 2. Напрямки автоматизації діяльності фінансово-кредитних установ. 3. Автоматизація діяльності фінансово-кредитних установ в Україні. 4. Огляд ринку програмних продуктів, що використовуються в банках та небанківських фінансово-кредитних установах. 5. Вимоги до автоматизованих систем фінансово-кредитних установ. 6. Цифрові банки, їх функції та порядок організації роботи. <p><i>Підготовка індивідуальних завдань</i></p> <p>Складання таблиці з характеристикою програмних продуктів різних розробників для банків (SAP, EGAR, R3, Epigma, Скарб, УНПТ-БАРС, Scrooge, ICAOD, Мьобіус, RSBank, Грант, тощо) та небанківських фінансово-кредитних установ (Українські страхові інформаційні системи, НАКСУ, Центр ІТ «БРАВО»),</p>
	<p style="text-align: center;">Практичне заняття 1</p> <p style="text-align: center;"><i>Питання та завдання до заняття</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Дискусія з проблем функціонування інформаційних систем та технологій у фінансово-кредитних установах. 2. Дискусія щодо наукових точок зору до тлумачення понять «інформаційна система» та «інформаційна технологія»

	<p>3. Робота в групах щодо визначення переваг та недоліків перспективних напрямів використання інформаційних технологій у фінансово-кредитних установах.</p> <p>4. Презентація індивідуальних завдань з огляду програмних продуктів.</p> <p>5. Виконання індивідуальних завдань в автоматизованій банківській системі «СКАРБ-ОСВІТА»</p> <p>Разом за темою 1</p>	10
<p>Знати: порядок створення та функціонування корпоративних мереж банків</p> <p>Вміти: використовувати корпоративну мережу для обміну інформацією та прийняття рішень; використовувати знання щодо корпоративних мереж фінансово-кредитних установ в наукових дослідженнях щодо їх побудови</p>	<p>ТЕМА 2. КОРПОРАТИВНІ МЕРЕЖІ ФІНАНСОВО-КРЕДИТНИХ УСТАНОВ <i>План лекції 2</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Корпоративні інформаційні системи, їх призначення у фінансово-кредитних установах. 2. Локальні обчислювальні мережі, їх характеристика, класифікація та конфігурація. 3. Архітектура та топології корпоративної мережі фінансово-кредитної установи. <p>📖 Список рекомендованих джерел Нормативно-правові акти: 1-6, 8, 16, 17, 21, 24, 25, 26, 27, 29-33 Основний: 35, 36 Додатковий: 37, 38</p> <p>Самостійна робота здобувачів</p> <p><i>Теоретичні питання:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Концептуальні підходи до побудови корпоративних мереж фінансово-кредитних установ. 	2
		7

	<p>2. Поняття, концептуальні й технічні аспекти побудови корпоративної мережі фінансово-кредитної установи.</p> <p>3. Інтегрована передача даних у фінансово-кредитних установах.</p> <p>4. Особливості топологій «шина» (bus), «зірка» (star), «кільце» (ring), Token Ring. Поняття топології «суперзірка» в фінансовій сфері.</p> <p>5. Intranet – корпоративні мережі фінансово-кредитних установ.</p> <p>6. Віртуальні мережеві технології</p>	1
	<p align="center">Практичне заняття 2</p> <p align="center"><i>Питання та завдання до заняття</i></p> <p>1. Дискусія щодо переваг та недоліків архітектур та топологій корпоративних мереж фінансово-кредитних установ</p> <p>2. «Мозковий штурм»: спільні риси та відмінності Intranet/Extranet архітектур корпоративних мереж</p> <p>3. Системи електронного документообігу, що забезпечують створення єдиного інформаційно-комунікаційного простору і загального структурованого сховища документів фінансово-кредитних установ та регулятивних органів: АСКОД, АІтехЕСМ та інші.</p> <p>4. Виконання індивідуальних завдань в автоматизованій банківській системі «СКАРБ-ОСВІТА»</p>	10
<p><i>Знати:</i></p> <p>структуру банківських інформаційних технологій та принципи їх функціонування;</p>	<p align="center">ТЕМА 3. ІНФОРМАЦІЙНІ СИСТЕМИ ТА ТЕХНОЛОГІЇ У БАНКІВСЬКІЙ СФЕРІ</p> <p align="center">План лекції 3</p> <p>1. Основні напрямки використання інформаційних технологій та систем у банківській сфері.</p>	2

<p>основні напрямки використання інформаційних технологій та систем у банківській сфері</p> <p><i>Вміти:</i></p> <p>Знаходити практичне застосування інформаційних технологій банку; досліджувати критерії їх вибору та напрямки цифровізації банківської діяльності</p>	<p>2. Інформаційні технології у здійсненні обслуговування клієнтів та веденні основних операцій банку.</p> <p>3. Порядок формування фінансової та управлінської звітності в банках з використанням інформаційних технологій.</p> <p>4. Інформаційні системи здійснення аналізу та управління діяльністю банку.</p> <p>5. Цифровізація банківської діяльності та її основні етапи.</p> <p>□ Список рекомендованих джерел Нормативно-правові акти: 1-7, 9-15, 19-20, 22-24 Основний: 35, 36 Додатковий: 37, 38, 42</p> <hr/> <p style="text-align: center;">Самостійна робота здобувачів</p> <p><i>Теоретичні питання:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Покоління автоматизованих банківських систем та їх характеристика. 2. Аутсорсинг інформаційних технологій у банківській сфері. 3. Принципові підходи до формування баз даних щодо реєстрів, клієнтів, операцій, тарифів, послуг. 4. Порядок роботи з довідниками та механізм їх оновлення. 5. Автоматизоване документування банківських операцій. <p><i>Підготовка індивідуальних завдань</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Огляд ринку банківських програмних продуктів. 2. Перехід від традиційного банкіngu до технології «Банк 4.0».
--	--

	<p style="text-align: center;">Практичне заняття 3</p> <p style="text-align: center;">Питання та завдання до заняття</p> <p>1. «Мозковий штурм»: Критерії вибору інформаційних банківських систем.</p> <p>2. Презентації щодо огляду ринку банківських програмних продуктів</p> <p>3. Індивідуальні доповіді та їх обговорення.</p> <p>4. Дискусія щодо цифровізації банківської діяльності</p> <p>5. Виконання індивідуальних завдань в автоматизованій банківській системі «СКАРБ-ОСВІТА»</p> <p>Разом за темою 3</p>	2
<p><i>Знати:</i></p> <p>Особливості функціонування інформаційних систем та технологій різних типів небанківських фінансово-кредитних установ</p> <p><i>Вміти:</i></p> <p>використовувати інформаційні системи та технології різних типів фінансово-кредитних установ, досліджувати їх</p>	<p style="text-align: center;">ТЕМА 4. ІНФОРМАЦІЙНІ СИСТЕМИ ТА ТЕХНОЛОГІЇ НЕБАНКІВСЬКИХ ФІНАНСОВО-КРЕДИТНИХ УСТАНОВ</p> <p style="text-align: center;"><i>План лекції 4</i></p> <p>1. Характеристика функціональних підсистем інформаційних систем страхової компанії.</p> <p>2. Інформаційні системи та технології у кредитних спілках</p> <p>3. Інформаційні системи лізингових компаній.</p> <p>4. Інформаційні системи та технології, що використовуються на фондовому ринку.</p> <p>5. Інформаційні системи та технології компаній з управління активами та їх функціональні можливості.</p> <p>6. Інформаційні системи та технології компаній, що здійснюють адміністрування недержавних пенсійних фондів та їх функціональні можливості.</p>	2
		12

<p>переваги та недоліки, перспективи удосконалення та розширення можливостей використання</p>	<p>▣ Список рекомендованих джерел Нормативно-правові акти: 2-7, 26, 34 Основний: 35, 36 Додатковий: 40, 41, 42</p> <p>Самостійна робота здобувачів</p> <p><i>Індивідуальні завдання:</i> Огляд функціональних можливостей та порівняльна характеристика:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Програмних продуктів «Insurance Company», АІС «Страхування», «Profitsoft BACK-OFFICE», «Profitsoft FRONT-OFFICE» та особливості їх функціонування. • Програмних продуктів «Кредитна Спілка Professional», «КС - Фінанси» та особливості їх функціонування. • Міжнародних платформ і застосунків онлайн-трейдингу: MetaTrader 4, MetaTrader 5, мобільний трейдинг, Alpari Mobile, Alpari Invest, Fix-Contracts. Клірингові системи та депозитарії. 	8
	<p>Практичне заняття 4</p> <p>Питання та завдання до заняття</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. <i>Індивідуальні презентації програмних продуктів різних небанківських фінансово-кредитних установ</i> 2. <i>Обговорення переваг та недоліків програмних продуктів небанківських фінансово-кредитних установ</i> 3. <i>Дискусія: Використання Інтернет-технологій в діяльності небанківських фінансово-кредитних установ.</i> 	2
	<p><i>Разом за темою 4</i></p>	12

<p><i>Знати:</i> особливості електронної бізнесу у фінансово-кредитних установах</p> <p><i>Вміти:</i> Використовувати в практичній діяльності різні напрями електронної бізнесу фінансово-кредитних установ; досліджувати переваги та недоліки основних сегментів міжнародного ринку фінансових Інтернет послуг, використання блокчейн-технологій, криптовалют</p>	<p>ТЕМА 5. ОСОБЛИВОСТІ ЕЛЕКТРОННОГО БІЗНЕСУ ФІНАНСОВО-КРЕДИТНИХ УСТАНОВ <i>План лекцій 5 (Лекція-дискусія)</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Засоби електронної бізнесу у фінансово-кредитних установах. 2. Основні сегменти міжнародного ринку фінансових Інтернет послуг. 3. Електронні платіжні системи. 4. Електронна комерція на страховому ринку. 5. Блокчейн (Blockchain) та його використання у фінансово-кредитних установах. <p>□ Список рекомендованих джерел Нормативно-правові акти: 1-7, 8, 9, 10, 16, 20, 21-24, 26 Основний: 35, 36 Додатковий: 39, 40, 42</p>	2
	<p>Самостійна робота здобувачів</p> <p><i>Теоретичні питання:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Закон України «Про електронну комерцію». 2. Використання сервісу USSD-запитів у банках. 3. Фінансові та банківські віджети. 4. Огляд основних сегментів міжнародного ринку фінансових Інтернет послуг інтернет-банкінг (e-banking); електронні гроші та міжнародні платіжні системи в Інтернет (e-money, e-payment); брокерські послуги (e-brokerage); інтернет-страхування (e-insurance); корпоративні платіжні системи (corporate payment systems); процесинг платежів (electronic payments processing); електронний обмін рахунками - e-invoicing. 	8

	<p>5. Інформаційні та технологічні інновації у банківській сфері. Інтернет-банкінг, мобільний банкінг, «зона 24», POS-термінали, термінали швидких розрахунків іbox, електронні гаманці</p> <p><i>Індивідуальні завдання:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Електронні гроші: переваги та недоліки. 2. Цифрова готівка: переваги та недоліки 3. Фулфілмент-послуги міжнародних торгових майданчиків 	2
<p><i>Знати:</i> технологію інформаційної взаємодії фінансово-кредитних установ з регуляторними та контролюючими органами</p>	<p><i>Практичне заняття 5</i></p> <p>Питання та завдання до заняття</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Дискусія щодо переваг та недоліків основних сегментів міжнародного ринку фінансових Інтернет послуг 2. Дискусія щодо переваг та недоліків використання блокчейн (blockchain) у фінансово-кредитних установах 3. Презентація індивідуальних завдань. 4. «Мозковий штурм»: Проблеми і перспективи використання криптовалют. Загрози, що несе використання криптовалют для суспільства. <p><i>Разом за темою 5</i></p> <p>ТЕМА 6. ІНФОРМАЦІЙНІ СИСТЕМИ ВЗАЄМОДІЇ ФІНАНСОВО-КРЕДИТНИХ УСТАНОВ З РЕГУЛЯТОРНИМИ ТА КОНТРОЛЮЮЧИМИ ОРГАНАМИ <i>План лекції 6</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Єдина національна система електронної дистанційної ідентифікації фізичних і юридичних осіб BankID. 2. Інформаційні системи НБУ. 3. Система електронних платежів НБУ. 	12

<p><i>Вміти:</i> Здійснювати інформаційний обмін фінансово-кредитних установ з регуляторними та контролюючими органами, досліджувати функціональні можливості інформаційної взаємодії фінансово-кредитних установ з регуляторними та контролюючими органами та розробляти заходи з її удосконалення</p>	<p>4. Автоматизована інформаційно-телекомунікаційна система НКЦФР. 5. Автоматизована інформаційна система Державної фіскальної служби України та основні її компоненти. 6. Особливості автоматизованої взаємодії фінансово-кредитних установ з Державною службою фінансового моніторингу.</p> <p>📖 Список рекомендованих джерел Нормативно-правові акти: 1-7, 17,18,21,24,25,26,27,28,29,34 Основний: 35,36 Додатковий: 37,40,43,44</p> <p>Самостійна робота здобувачів.</p> <p><i>Теоретичні питання:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Вимоги до захисту інформації в BankID. 2. Використання консолідованих баз даних фінансово-кредитними установами. 3. База даних про вкладників фінансово-кредитних установ. 4. Бюро кредитних історій. <p><i>Індивідуальні завдання:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Огляд функціональних можливостей проектів BankID: <ul style="list-style-type: none"> • Національного банку України, • АТ «Приватбанк», • АТ «Ощадбанк». 2. Проекти MobileID та їх використання у світовій практиці фінансово-кредитних установ.
---	---

8

	<p>3. Огляд проектів внутрішнього електронного документообігу НБУ:</p> <ul style="list-style-type: none"> • концепція «Green office». • «єдиного вікна».. <p>4. Модернізація СЕП з метою розширення доступу клієнтів до фінансових послуг.</p>	
	<p style="text-align: center;">Практичне заняття 6</p> <p style="text-align: center;">Питання та завдання до заняття</p> <p>1. Презентація індивідуальних завдань та дискусія щодо результатів презентації</p> <p>2. Виконання індивідуальних завдань в автоматизованій банківській системі «СКАРБ-ОСВІТА» щодо використання консолідованих баз даних фінансово-кредитними установами</p>	2
<p><i>Знати:</i> особливості функціонування міжнародних телекомунікаційних систем</p> <p><i>Вміти:</i> використовувати телекомунікаційні</p>	<p style="text-align: center;">Разом за темою</p> <p style="text-align: center;">ТЕМА 7. МІЖНАРОДНІ ТЕЛЕКОМУНІКАЦІЙНІ СИСТЕМИ ТА ЇХ ВИКОРИСТАННЯ У ДІЯЛЬНОСТІ ФІНАНСОВО-КРЕДИТНИХ УСТАНОВ</p> <p style="text-align: center;"><i>План лекції 7</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Сутність та види міжнародних телекомунікаційних систем. 2. Міжнародна міжбанківська телекомунікаційна система S.W.I.F.T. 3. УкрСВІФТ. 4. Міжнародні телекомунікаційні служби фінансової інформації. 5. Міжнародні інформаційні системи технічного і фундаментального аналізу фондових ринків. 	12
		2

<p>системи та їх сервіси при здійсненні діяльності фінансово-кредитних установ; досліджувати перспективні можливості використання міжнародних телекомунікаційних систем у фінансово-кредитній сфері</p>	<p>📖 Список рекомендованих джерел Нормативно-правові акти: 1,2,3,4,6,7 Основний: 35,36 Додатковий: 39,40</p> <p style="text-align: center;">Самостійна робота здобувачів.</p> <p><i>Теоретичні питання:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Концепція формування та передачі повідомлень в S.W.I.F.T. 2. Фінансові витрати та порядок підключення та роботи в системі S.W.I.F.T... 3. Міжнародні телекомунікаційні служби фінансової інформації. Міжнародна інформаційна система REUTERS. 4. Інформаційна система ДОУ ДЖОНС. 5. Інформаційна система Bloomberg. 6. Міжнародна інформаційна система Tenfore. 7. Інші міжнародні інформаційні системи. 8. Програмні продукти для проведення операцій банку на міжбанківському ринку в Україні. 9. УкрСвіфт та регламент його роботи. <p><i>Індивідуальні завдання:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Огляд програм, що реалізують різноманітні методи технічного аналізу: MetaStock (Equis, США), Windows on Wall Street Professional (Market Arts, США), Investor's PowerPack (Equis, США). 2. Програми статистичного аналізу: SPSS (SPSS Inc., США), Statistica (StatSoft, США). 	8
---	---	---

	<p>3. Перехід від використання при проведенні операцій на міжбанківському ринку програмних продуктів «ВалКлі» та «КредІнфо» до торгово-інформаційних систем (TIC) на основі Bloomberg та REUTERS.</p> <p>4. Порядок використання:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Matching TIC (угоди з найкращою ціною), • RFQ (запиту на котирування), • Dealing (прямих переговорів учасників). <p>Практичне заняття 7</p> <p>Питання та завдання до заняття</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. <i>Дискусія: Роль міжнародних телекомунікаційних систем у фінансово-кредитній сфері.</i> 2. <i>Індивідуальні практичні завдання на знання правил формування міжнародного банківського номера рахунку – IBAN в Україні.</i> 3. <i>Дискусія: Проблеми використання автоматизованих інформаційних технологій суб'єктами фондового ринку.</i> 	1
<p><i>Знати:</i> нормативно-правові та технологічні вимоги до забезпечення безпеки функціонування інформаційних технологій та систем у</p>	<p><i>Разом за темою 9</i></p> <p>ТЕМА 8. БЕЗПЕКА ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ТА СИСТЕМ ФІНАНСОВО-КРЕДИТНИХ УСТАНОВ <i>План лекцій 8</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Актуальність захисту інформаційних технологій фінансово-кредитних установ. 2. Підходи до забезпечення безпеки інформаційних систем фінансово-кредитних установ. 	11 2

<p>фінансово-кредитній сфері</p> <p><i>Вміти:</i></p> <p>застосовувати окремі методи за засоби для забезпечення безпеки функціонування САБ банківської установи; досліджувати перспективи розвитку засобів захисту інформації у фінансово-кредитних установах</p>	<p>3. Технологія побудови системи захисту інформації у фінансово-кредитних установах. Методи та засоби захисту інформації.</p> <p>4. Сутність та порядок накладання електронного підпису (ЕП).</p> <p>Список рекомендованих джерел</p> <p>Нормативно-правові акти: 4,8,16,17,21,27,30,31,32,33</p> <p>Основний: 35,36</p> <p>Додатковий: 37,38,41,45</p>	8
	<p>Самостійна робота здобувачів.</p> <p><i>Теоретичні питання:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Загрози безпеки інформаційних технологій фінансово-кредитних установ. Класифікація загроз. 2. Актуальність захисту інформаційних технологій фінансово-кредитних установ. 3. Підходи до забезпечення безпеки інформаційних систем фінансово-кредитних установ. 4. Міжнародні стандарти інформаційної безпеки. 5. Юридична відповідальність за порушення цілісності та недоторканості інформації та технологій фінансово-кредитних установ. 6. Технологія побудови системи захисту. 7. Методи та засоби захисту інформації. 8. Перспективи розвитку засобів захисту інформації. 9. Фрод-моніторинг для забезпечення безпеки діяльності фінансово-кредитних установ та протидії шахрайству. 	

	<p style="text-align: center;">Практичне заняття 8</p> <p style="text-align: center;">Питання та завдання до заняття</p> <p>1. Дискусія. Перспективи розвитку засобів захисту інформації у фінансово-кредитних установах.</p> <p>2. Дискусія. Біометричні методи захисту інформації, інформаційних систем та функціональних приміщень фінансово-кредитних установ.</p> <p>Разом за темою 8</p>	1
Разом		11
		90

5. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ*

5.1. НОРМАТИВНО-ПРАВОВІ АКТИ

1. Про банки та банківську діяльність: Закон України від 07.12.2000 №2121-III (в редакції від 13.02.2020) URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2121-14/>
2. Про електронні довірчі послуги: Закон України від 5 жовтня 2017 року № 2155-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2155-19>
3. Про електронні документи та електронний документообіг: Закон України від 22.05.2003 №851-IV (в редакції від 07.11.2018 р.) URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/851-15>.
4. Про захист інформації в інформаційно-телекомунікаційних системах: Закон України від 05.07.1994 №80/94-ВР (в редакції від 19.04.2014). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80/94-%D0%B2%D1%80>
5. Про інформацію: Закон України від 02.10.1992 №2657-XII (в редакції від 21.12.2019 р.) URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2657-12>.
6. Про доступ до публічної інформації: Закон України №2657-XII від 13.01.2011 №2939-VI (в редакції від 01.12.2019 р.) URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2939-17>
7. Про платіжні системи та переказ коштів в Україні: Закон України від 05.04.2001 №2346 – III (в редакції від 13.02.20 р) URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2346-14>.
8. Правила забезпечення захисту інформації в інформаційних, телекомунікаційних та інформаційно-телекомунікаційних системах: Затв. Постановою Кабінету Міністрів України від 29.03.2006 №373 (в редакції від 07.09.2011) URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/373-2006-п>.
9. Інструкція з бухгалтерського обліку операцій із фінансовими інструментами в банках України, Затв. постановою Правління НБУ від 21.02.2018 р. № 14. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0014500-18>
10. Інструкція про безготівкові розрахунки в Україні в національній валюті: Затв. постановою Правління НБУ від 21.01.2004 №22 (в редакції від 13.01.2020). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0377-04>
11. Інструкція про ведення касових операцій банками в Україні: Затв. постановою Правління НБУ від 25.09.2018 № 103. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0103500-18>
12. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку банків України: Затв. постановою Правління НБУ від 11.09.2017 № 89. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0089500-17#n30>
13. Інструкція про міжбанківський переказ грошей в Україні в національній валюті: Затв. Постановою Правління НБУ від 16.08.2006 №320 (в редакції від 13.01.2020). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1035-06>

14. Інструкція про порядок відкриття, використання і закриття рахунків у національній та іноземних валютах: Затв. Постановою Правління НБУ від 12.11.2003 №492 (в редакції від 17.01.2020 р.). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1172-03>

15. Інструкція про порядок складання та оприлюднення фінансової звітності банків України: Постанова Правління НБУ від 24.10.2011 №373 (в редакції від 01.01.2020 р.) URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z1288-11>.

16. Інструкція щодо організації роботи банківської системи в надзвичайному режимі: Затв. Постановою Правління НБУ від 22.07.2014 №435. (в редакції від 18.01.2020 р.) URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0435500-14>

17. Методичні рекомендації щодо впровадження системи управління інформаційною безпекою та методики оцінки ризиків відповідно до стандартів Національного банку України: Лист НБУ від 03.03.2011 №24-112/365. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0365500-11>

18. Правила застосування переліку документів, що утворюються в діяльності Національного банку України та банків України: Затв. Постановою НБУ 27.11.2018 № 130. (в редакції від 01.07.2019 р.) URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0130500-18#n44>

19. План рахунків бухгалтерського обліку банків України. Затверджено постановою Правління НБУ від 11.09.2017 № 89. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0089500-17#n30>

20. Положення про електронні гроші в Україні: Затв. Постановою Правління НБУ від 04.11.2010 №481 (і редакції 12.09.18 р.). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1336-10>

21. Положення про забезпечення безперервного функціонування інформаційних систем Національного банку України та банків України: Положення: Затв. Постановою Правління НБУ від 17.06.2004 №265 (в редакція від 29.12.2015). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0857-04>

22. Положення про організацію бухгалтерського обліку, бухгалтерського контролю під час здійснення операційної діяльності в банках України: Постанова Правління НБУ від 04.07.2018 № 75. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0075500-18>

23. Положення про порядок ведення банками реєстраційної кодифікації відокремлених підрозділів і банкоматів: Затв. Постановою Правління Національного банку України від 18.06.2002 №221 (а редакції від 23.07.12 р.). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0561-02>

24. Положення про порядок формування, зберігання та знищення відокремлених електронних даних, отриманих за результатами роботи інформаційних систем у Національному банку України і банках України: Затв. Постановою Правління НБУ від 14.09.2018 № 99. . URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0099500-18>

25. Положення про систему електронної пошти Національного банку України: Затв. Постановою правління НБУ від 17.04.2018 № 42. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0042500-18>

26. Положення про інформаційно-телекомунікаційну систему обробки інформації Центрального депозитарію цінних паперів, затв. Рішенням Правління ПАТ «НДУ» від 18.05.17 р. №1/11 URL: https://www.csd.ua/images/stories/pdf/polozhennya_pro_coi_20170518.pdf

27. Положення про функціонування інформаційних систем Національного банку України та банків в особливий період: Затв. Постановою Правління НБУ від 21.12.2018 № 144. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0144500-18>

28. Порядок подання повідомлень про відкриття/закриття рахунків платників податків у банках та інших фінансових установах до контролюючих органів: Затв. Наказом Міністерства фінансів України від 18.08.2015 №721. (в редакції від 05.08.2019 р.) URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1058-15>

29. Правила зберігання, захисту, використання та розкриття банківської таємниці: Затв. Постановою Правління НБУ від 14.07.2006 №267. (в редакції від 01.04.2020 р.) URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0935-06>

30. Правила з технічного захисту інформації для приміщень банків, у яких обробляються електронні банківські документи: Затв. Постановою Правління НБУ від 04.07.2007 №243. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0955-07>

31. Положення про захист електронних банківських документів з використанням засобів захисту інформації Національного банку України: Затв. Постановою НБУ 26.11.2015 р. № 829. (в редакції від 31.03.2019 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0829500-15>

32. Правила організації захисту електронних банківських документів з використанням засобів захисту інформації Національного банку України: Затв. Постановою НБУ 26.11.2015 р. № 829. (в редакції від 31.03.2019 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0829500-15>

33. Положення про порядок перевірки стану інформаційної безпеки в банківських та інших установах, які використовують засоби захисту інформації Національного банку України: Затв. Постановою НБУ 26.11.2015 р. № 829. (в редакції від 31.03.2019 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0829500-15>

34. Правила формування та ведення баз даних про вкладників, затв. Рішення виконавчої дирекції Фонду гарантування вкладів фізичних осіб 09.07.2012 № 3 (у редакції рішення виконавчої дирекції Фонду гарантування вкладів фізичних осіб 25.09.2014 № 99). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1430-12#n15>

5.2 ОСНОВНИЙ

35. *Автоматизована банківська система «СКАРБ-ОСВІТА». Керівництво користувача, 2016 р. ***

36. Огнева О.Є. Вишемирська С. В., Вороненко М. О. Моделі, інформаційні системи та технології управління соціотехнічними системами: монографія.–Херсон : Вишемирський В. С., 2019. –234 с.

5.3 ДОДАТКОВИЙ

37. Арістова І.В., Баранов О.А., Дзьобань О.П. Юридична відповідальність за правопорушення в інформаційній сфері та основи інформаційної деліктології: монографія. за заг. ред. проф. К.І. Белякова: монографія. Київ: КВІЦ, 2019. 344 с.

38. Біленчук П.Д., Борисова Л.В., Неклонський І.М., Собина В.О. Правові засади інформаційної безпеки України: монографія / за ред. П.Д. Біленчука Харків: 2018. 289 с.

39. Брижко В.М., Фурашев В.М. Інформаційне право та інформаційне законодавство: наукове видання. Київ: Видавничий дім «АртЕК», 2020. 288 с.

40. Інтернет речей: теоретико-методологічні основи правового регулювання. Т.1: Сфери застосування, ризики і бар'єри, проблеми правового регулювання. Монографія К.: Видавничий дім «АртЕк». 2018. 344 с.

41. Пилипчук В.Г., Брижко В.М., Баранов О.А., Мельник К.С. Становлення і розвиток правових основ та системи захисту персональних даних в Україні: Монографія. К. : ТОВ «Видавничий дім «АртЕк», 2017. – 226 с.

42. Ситник І. П., Пюро Б. І. Аналіз сучасного стану та перспектив розвитку криптовалюти Bitcoin в умовах розвитку інформаційної економіки. *Вісник Одеського національного університету. Серія : Економіка.*- 2017.- Т. 22, Вип. 1. С. 157-160.

43. Скакаліна О.В. Інформаційні технології оптимізації управління складними територіально-розподіленими системами : монографія. Полтава: ПолтНТУ, 2017.-223 с.

44. Теорія та методологія обліку, оподаткування, аудиту та аналізу в системі інформаційного забезпечення управління суб'єктами господарювання: колективна: монографія / за заг. ред. д.е.н., проф. О.А. Сарапіної; ХНТУ. – Херсон: Книжкове видавництво ФОП Вишемирський В.С., 2018. - 272 с.

45. Skakalina, E. (2018), "Intellectual technologies in management of business entities", in Bezpartochnyi, M. & Britchenko I. (Ed.), *Management of Innovative Development the Economic Entities*, Higher School of Social and Economic in Przeworsk, Poland, pp. 202-210. (collective monograph)

*Курсивом виділені джерела, наявні в бібліотеці КНТЕУ

** Джерело розміщене у вільному доступі на всіх комп'ютерах, де інстальована АБС «СКАРБ-ОСВІТА»